

I/146 numaralı matbuat kanunu lâiyhası ve Adliye ve Dahiliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube: 16

Sayı: 2052

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Adliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 15/VII/1931 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan matbuat kanunu lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Matbuat kanununun esbabı mucibe lâiyhası

Medenî devletlerin içtimâî ve siyasi hayatlarında matbuatın oynadığı rölün kudret ve nüfuzu bu günkü kadar hiç bir zaman kendini hissettirmemişti.

Matbuatın vazifesi, memleketin ihtiyaçlarını anlıyarak bu hususta umumî efkârı temsil ve tenvir etmektir.

Matbuat, hüsnü niyetle yapıldığı halde memleketin ihtiyaçlarına muvafık olmıyan icraatı tasvih ve hüsnü istimal edilmeyen iktidarların memleketin selâmet ve menfaatleriyle telif edilecek bir şekilde kullanılmasını temin edecek en iyi vasıtalarından biridir.

Medenî âlem ile memleket arasında rabıta tesis ederek efkâr ve irfanın inkişafına hizmet eden en kuvvetli vasıtalarından birinin matbuat olduğuna şüphe yoktur. Fakat bir memleketin hayatı siyasiye ve içtimaiye ve ahlâkiyesinde bu kadar nazif ve feyizli vazifeleri ifaya müvekkel olan matbuatın, zaman zaman bu vazifesinden ayrılarak memleketin bu yaşayışlarında nizamsızlık ve hatta tehlike teşkil edecek bir âmil olduğu da görülmüştür.

Bu tecrübelerden mülhem olan medenî devletlerin matbuat kanunları matbuatın bu şekilde tecelli eden muzur tesiratından memleketi korumak ihtiyacını hissetmişlerdir. Bu devletlerin yeni ihtiyaçlara tekabül etmek üzere çıkardıkları kanunlara mukabil bizde meri olan 16 temmuz 1325 tarihli matbuat kanunu o zamanki ihtiyaçlara göre tanzim edilmiş ve üstünden geçen 22 senelik bir zaman içinde hasıl olan tecrübelere nazaran kanunun çerçevesine dahil olması lâzım gelen bir çok hadiselerin bu kanunun şümül ve hükümleri haricinde kaldığı anlaşılmıştır.

Matbuat, kanun yani milletin menfaatlerinin müeyyideleri dairesinde serbesttir diyen teşkilâtı esasiyemizin de işaret ettiği ve hile matbuat, kendisinden beklenen yüksek vazifeleri hakkile ifa edebilmek için bazı teminata ihtiyaç olduğu derkârdır. İşte bu ihtiyacın sevkiledir ki, ihzar edilen matbuat kanunu lâiyhasının ihtiva etmekte olduğu kuyudu, matbuatın hürriyetine mukabil kabul etmek mecburiyeti hasıl olmuş bulunmaktadır.

Bu lâiyhanın tanziminde matbuatımızın tarihi tekâmül ve bu günkü vaziyeti nazarı dikkate alınarak memlekette gazete çıkarmak isteyenler için bazı teminat aranmasına lüzum görülerek bu yolda hükümler konmuş olduğu gibi matbuatın memlekete karşı ifasile mükellef olduğu âli vazife-

lerden inhiraf edebileceği vaziyetlerde düşünülerek matbuatı bu vaziyete düşürmemek için bazı müeyyideler tesbit edilmiştir.

Halkın efkârı üzerinde tesiri müsellemlen olan matbuatın bir suç irtikâbına vasıta olması halinde ise bu suçların takibini alelade suretlerle irtikâp edilen suçların tabi olduğu muhakeme usulüne bırakmak tecviz edilemeyeceği içindir ki kanunun son fısmını teşkil eden maddelerde matbuat davaları için teminatlı fakat seri bir usulü muhakeme tarzı kabul edilmiştir.

Adliye ve Dahiliye Encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Ad. ve Da. En. Muhteliti

25/ - VII - 1931

Karar No: 5

Esas No: 1/146

Yüksek Reisliğe

Lâyiha matbuat hürriyetinin sui istimalinden doğan ve Türk cemiyetini ahlâkî ve içtimâî bir tereddide sevk edebilecek vahamette gözüken vaziyetin memleket ve onun efkâr ve ihtiyacının ifadesi olan Mecliste uyandırdığı ciddi endişeleri acilen tatmin etmeyi istihdaf etmiştir. Lâyiha, ceza kanununun hapis ve para cezalarından birilecezalandırılmasını emrelediği suçların matbuat vasıtasıyla irtikâp edildiği takdirde her iki ceza ile birlikte cezalandırılmasını emreden bazı matbuat kanunları kadar şiddette ileri gitmemiştir. Buna mukabil Heyeti Vekilenin gazete kapatabilmek hususundaki mevcut salâhiyetini ipka eylemiştir.

Lâyiha matbuat hürriyetinin sui istimalini tenkil vasıta ve çarelerini araştırırken bulduğu vasıta ve çarelerin matbuatı lâzım, muhik vazife lerini ifada müşkülâta uğratmamasını temine de fazla bir dikkat ve itina göstermiştir. Bununla beraber lâyihamın, sui istimallerine mani olmak istediği matbuatın bu günkü halini bir hakikat olarak nazarda bulundurmamak ve bulduğu vasıta ve çarelerin bu hakikate uygun düşmesine çalışmak vazifesi olduğu kolaylıkla teslim edilecek hakikatlerdendir.

Matbuatın ahkâmı unumiyeye tâbi olmayıp bu kanun ile vaz ve tesis edilen hususî bir rejime tâbi kılınması matbuatın hürriyetini tesis eden teşkilâtı esasıyemiz ahkâmı muktezasındandır.

Teşkilâtı esasıye kanunu ile müeyyet olan bu hürriyet, tahrir esrarının kabulünü bir neticei mantikiye olarak iktiza ettirir. Fakat matbuat hürriyetinin budü mücerrette mütesavver bir noktai hendesiye değildir. Bir taraftan devletin, otorite ismini taşıyan hürriyeti ile daim temas ve taaruzda bulunmakta diğer taraftan da ferdin namus ve haşsiyet tabirile ifade edilen hürriyeti ile tahdide uğra maktadır. Matbuat hürriyeti ferdin hürriyetine takaddüm ettirilebilirdese asla Devletin hürriyetine yani otoritesine karşı tereih edilemez ve gazete sahiplerinin vilâyeti âmme müesseseleri üzerinde salta ve tahakkümüleri teeviz olunamaz. Bu itibarlardır ki lâyiha Devletin emniyeti dahiliye ve hariciyesine karşı yapılan suçlarla esrarı askeriyeyi faş cürümlerinde mahremiyeti tahriri kabul etmemiş ve muharriri sormak ve öğrenbilmek hakkını Devlete temin etmiştir. Mahremiyet tahrir esası gerek eşhasın ve gerek Devletin hürriyetine karşı irtikâp edilen suçların meçhul kalmasını temine medar bir meclî teşkil etmesi bizzat hürriyeti matbuatın aleyhindedir. Çünkü mesuliyeteistinat etmiyen bir hürriyet hürriyetin inkârını ve kavi ile şeririn zayıflarla afifler üzerinde tahakkümünü ifade eyley.

Hürriyet ile mesuliyet ezdattan değildir, belki mesuliyet hürriyetin teminatıdır, tevsikidir. Bir hak olan tahrir mahremiyetile bir lâzıma olan mesuliyetin telifi için mülga 16 temmuz 1325 kanunu müdürü mesullük faraziyesini kabul etmiştir. Müdürü mesul ise hakikî müerim değildir. Hakikî müerimler

namına niyabeten cezaya çarpılan bir adamdır. Hukukan müdafaası güç olan hattâ mümkün olmayan bu sistem fiiliyatta da iyi bir netice vermedi. Filhakika müdürü mesullük sistemi matbuat erkânında hissi mesuliyeti azaltmış bu da Devlet ve milleti meşrutiyetin bidayetinden beri büyük zarar ve tehlikelere maruz kalmış ve hukuku amme mesullerinin nüfuz ve kudretini kıracak ve Hükümetin cümlei vezaifinden olan kanunu velâyet ve vesayetini ifa ve umumî asayiş muhafaza hususunda gösterdiği ve göstereceği faaliyeti semeresiz kılacak hale getirmiştir. Lâyiha mesuliyeti, ilga eylediği mesul müdürler yerine adalete daha ziyade tekkarrüp için gazetenin sahipleriyle gazetenin neşriyatına filen ve hakikaten hâkim olan zatlara müştereken tahmil etmiştir.

Filhakika matbuat cürümlerinde suç teşkil eden yazının muharriri münferiden müerim değildir. O yazının neşrini temin eden gazete sahibi veya gazetenin neşriyatını filen ve hakikaten idare eden zatta muharrir kadar müerim ve mesuldür. Muharrir melûm ise lâyihanın sistemi mucibince hakikî müerimlerin hepsi ceza görmüş olacaktırlar. Muharririn meçhul ve suçun da Devletin otoritesine karşı irtikâp edilmemiş bulunması halinde de mesuliyet yine hakikî cürümlerin bir kısmına teveccüh etmiş bulunuyor. Lâyiha matbuat cürümlerinin filhal tenkilini temin için mesul olacak kimselerin heyeti umumiyesinin masuliyeti teşriiyeyi haiz zatlardan olmamasını da temin etmiştir. Lâyiha sui istimallere mani olmak için gazetenin neşriyatını filen ve hakikaten idare eden zatlara malûm olmasını temine çalışmış ve beyannamede gösterilmelerini emretmiştir. Beyannamede gazetenin neşriyatını filen ve hakikaten idare eden zatolarak gazeteyi gerek idarehanesinde gerek hariçte bihakkın temsil edemiyen zatlardan birinin gösterilmesine ağır bir müeyyede ile mani olmuştur. Baş muharrir veya yazı işleri müdürü olarak ancak gazetenin neşriyatına bihakkın hâkim olan ve gazeteyi hariçte temsil edebilecek olan zatlara gösterilebilir. Çünkü müşterek bir sây mahsulü olan gazetenin mesuliyeti ancak o iştirakin nazımına tahmil edilebilir.

Memleketimizin teamülüne göre gazeteler, ancak sahip ve başmuharrirlerinin şahsiyeti fikriye ve ahlâkiyelerinin makesidir. Gazetelere istikametini veren bunlardır. Yazı işleri müdürlerinin de gazetelere gönderilen haber ve makalelerde tasarruf kudretleri olduğundan onlara da sahip ve baş muharririn mesuliyetlerine iştirak ettirilmişlerdir.

Beyannamenin tetkikinde en büyük mülkiye memuruna verilen salâhiyet beyannamede gösterilen eşhası ret olmayıp ahkâmı kanuniyenin tatbikını temindir. Bu itibarla beyannamede yanlış isimler verilmiş olduğuna yaptığı tahkikat ile muttali olan en büyük mülkiye memuru sadece gazeteyi kapatır.

Lâyiha matbuat haricinde ve matbuat vasıtasile olmıyarak irtikâbı memnu suçların matbuat vasıtasile de irtikâplarını menetmeyi istihdaftan başka bir gaye gözetmemiştir. Yalnız lâyiha türk milletine hitap eden gazetelerin muhatabın emsalsiz azameti, terbiye vakarı ile mütenasip düşmiyen bir lisan kullanmaları menedilmiş ve bu hususta cümhuriyet müddei umumilerine salâhiyetler verilmiştir.

Lâyiha matbuat cürümlerinden mururu zaman esasını kabul eylemiş ve matbuat cürümlerinin takip ve muhakemelerinde hususî bir sür'ati temine uğraşmıştır. Casus teşkilâtlarının bir milletin iradesini ve heyeti içtimaiyesini izmihlâle sevk etmek, mektep sıralarında bulunan gençlerini vakitsiz mezara sokmak veya nevi beşerin sukutu olan fuhsa salık kılmak için bulduğu en büyük çare müstehçen neşriyatı kullanmak ve tamim etmektir. Bir kısım matbuatımızın düştüğü bu tarzı neşirde durdurmak için mevzu kanunlarımızın hükümlerinin tatbikatını teshil ve tesri ettirecek hükümler lâyihaya dercedilmiştir.

Bir kanun ne kadar mükemmel olursa olsun hedefini başlı başına istihsal edemez, milletin müşterek müzaharetine dayanır. Bunun içindir ki, yeni matbuat kanunu da müessir olabilmek için Türk milleti efradının şerirler kadar cesur olmasına ihtiyaç gösteriyor.

Hâkim ruhunu hulâsatan arzylediğimiz bu lâyihanın bütün müzakeresinde Adliye, Dahiliye Vekilleri Beyefendiler hazır buldukları gibi Hariciye Vekili Beyefendi de bazı maddelerinin müzakeresine iştirak eylemiştir. Arzolunur. efendim.

Muhtelit En. Reisi	M. M.	Kâ.	Âza
<i>Cemil</i>	<i>Vasfi Raşit</i>	Lâyiha matbuat suçlarında hakikî mesulleri cezalandırmak imkânı vermediğinden mesuliyet esaslarına muhalifim.	<i>M. Fayik</i>
		<i>Sait Azmi</i>	
Âza	Âza	Âza	Âza
Ordu	Antalya	Çanakkale	Çorum
<i>A. İhsan</i>	<i>Rasih</i>	<i>Osman Niyazi</i>	<i>Münir</i>
Âza	Âza	Âza	Âza
Manisa	Zonguldak	Konya	Çanakkale
<i>Mustafa Fevzi</i>	<i>Halil</i>	<i>T. Fikret</i>	<i>Şükrü</i>
Âza	Âza	Âza	
Kars	Yozgat	Muş	
<i>Baha Tali</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Hasan Reşit</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Matbuat kanunu lâyihası

Birinci fasıl

Gazete çıkarmak şartları

MADDE 1 — Gazete veya mecmua çıkarmak isteyenler gazete veya mecmuanın çıkarılacağı yerin en büyük mülkiye memuruna aşağıda gösterilen hususları havi imzalarile bir beyanname verilir. Bu beyannameyi verenlere işbu kanunda gazete veya mecmuanın sahibi denilir.

- 1 - Gazete veya mecmuanın adı.
- 2 - Gazete veya mecmuanın yazı işleri müdürünün adı, sanı ve tabiiyeti.
- 3 - Nerede çıkarılacağı.
- 4 - Gideceği ve koruyacağı maksat.
- 5 - Gazete veya mecmuanın ne vakitlerde çıkarılacağı.
- 6 - Basılacağı matbaa ve matbaanın adı ve sanı ve tabiiyeti.
- 7 - Hangi dilde çıkarılacağı.
- 8 - Eğer gazete veya mecmuanın sermayesi kanun dairesinde teşekkül etmiş bir şirkete ait ise şirket mukavelenamesinin beyannameye bağlı olması ve şirket idare heyetini teşkil eden veya şirketi temsil eden eşhasın ve eğer kanunen teşekkül etmiş bir şirket yok ise sermayeyi tedarik edenlerin cümlesinin adı, sanı, mesleki ve ikametgâh veya meskeni beyanname muhteviyatında hasıl olacak değişikliklerin vukuundan üç gün zarfında bildirilmesi lâzımdır.

MADDE 2 — Günlük gazete ve mecmualar için beş yüz diğerleri için iki yüz liralık teminat akçasının mal sandığına yatırıldığını gösterir makbuzun veya bir müessesenin teminat mektubunun beyannameye raptedilmesi lâzımdır. Tevdi edilen para haciz veya her hangi bir suretle azalacak olursa ikmalî icap eder.

MADDE 3 — Gazete veya mecmua sahibinin.

- A - Türk olması,
- B - Yirmi beş yaşını bitirmiş olması,
- C - Ceza kanununun 587 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla türk ceza kanununun üçüncü babının birinci fas-

MUHTELİT ENCÜMENİN TADİLİ

Matbuat kanunu lâyihası

Fasıl : 1

Umumî hükümler

MADDE 1 — Matbuat hürriyeti ve matbu eserler neşri bu kanunda yazılı hükümlere bağlıdır.

Bu kanunun hükümleri gerek matbaa gerek başka türlü mihanikî ve kimyevî vasıtalarla veya el ile çoğaltılarak neşredilen yazı, resim, güfteli güftesiz musiki eserleri ve gramofon pilâkları gibi eserlere şamildir. Bu kanunda bu gibi eserlere matbua denilir.

Sinematografa müteallik hususlar bu kanuna tabi değildir.

MADDE 2 — Herkesin görebileceği veya paralı parasız girebileceği yerlerde her türlü matbuaların teşhir veya talik veya tevzi edilmesi veya satılması veya bunların ilân ile tevzi ve satışa arzolanması neşir sayılır.

Matbuat cürmü ancak yukarıki fıkra dairesinde yapılan neşriyatta tekevvün edebilir.

Fasıl : 2

Matbaa açma

MADDE 3 — Bir matbaa açılmadan evvel bulunacağı yerin en büyük mülkiye memuruna bir beyanname verilir.

Beyannameye matbaayı açmak isteyeninin adı, sanı, ikametgâhı, ve ortakları varsa onların da adları, sanları ve ikametgâhları ve matbaanın yeri ve

İlmda yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâp, üçüncü faslında yazılı rüşvet ve 229 uncu ve 240 mcr maddeler ve altıncı babınm üçüncü faslında yazılı sahtekârlık ve sekizinci babın birinci faslında yazılı 415 inci ve 416 mcr maddenin son fıkrası ve 419 uncu maddenin ikinci fıkrası ve 426, 427, 428 inci maddeler ile 430 uncu madde ve 431 inci maddenin birinci fıkrası. Üçüncü faslında yazılı fuhşa tahrik ve beşinci faslında yazılı zina ve onuncu babın birinci ve ikinci fasıllarında yazılı hırsızlık ve yağmacılık ve üçüncü ve dördüncü fasıllarında yazılı dolandırıcılık ve iflâs ve emniyeti sui istimal suçlarından birile mahkûm ve matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlardan birile mükerrir olması.

D - Yüksek mekteplerden veya lise ile buna muadil diğcr bir mektepten şahadetnameli bulunması.

E - 26 mayıs 1926 tarihli ve 854 numaralı kanun hükümleri mucibince devlet hizmetinde kullanılmamasına karar verilmemiş olması ve 25/IX/1339 tarihli ve 347 numaralı kanun mucibince hakkında bir karar verilmemiş bulunması şarttır.

MADDE 4 — Gazete veya mecmua yazı işleri müdürünün üçüncü maddenin A. C. E. fıkralarında yazılı şartlardan maada yüksek mektepten mezun bulunması veya yaşını bitirmiş olması şarttır.

MADDE 5 — Beyannameyi alan en büyük mülkiye memuru beyanname münderecatını defteri mahsusuna kaydettikten sonra beyanname sahibine bir ilmühaber verir. En kısa müddet zarfında beyanname muhteviyatının hakikate muvafık olup olmadığını tahkik ve alacağı neticeye göre icabında sekizinci madde hükmüne tevfiği hareket eder.

MADDE 6 — Devlet memurları ve ordu mensupları kendi nam ve hesaplarına gazete veya mecmua çıkaramazlar.

hangi dillerde ve hangi tabı sistemile çalışılacağı yazılır.

MADDE 4 — Açılan matbaanın yeri ve tabı sistemi değiştirilir veya ortaklarından bazıları ayrılır veya yeni ortak alınırsa yine en büyük mülkiye memuruna bir beyanname ile bildirilir.

Matbaanın sahibi değişirse yeni sahip işe başlamadan evvel kendi namına bir beyanname vermiş mecburdur.

Ölüm halinde bu beyanname matbaayı işletmeye devam edecekler tarafından on beş gün içinde verilir.

MADDE 5 — Beyannamesiz matbaa açanlar hakkında Türk ceza kanununun 533 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

Beyannamelerde yazılması mecburî olan malûmatı yanlış bildirenlere 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 6 — Matbaasında ilmühaberi alınmamış gazete veya risale basan matbaacı yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır ceza parsına mahkûm olur.

Bu suretle basılan gazete veya risale ile bir suç işlenmişse bu suça iştiraki sabit olan matbaacı gazete veya risalenin mesulleri ile hem fiil addolunur.

MADDE 7 — Türkiye Büyük Millet Meclisi âzaları Devlet memurları ve ordu mensupları gazete veya mecmua yazı işleri müdürü olamazlar.

MADDE 8 — Yukarıki maddeler hükmüne muhalif olarak neşredilen gazete veya mecmua en büyük mülkiye memurunun emrile derhal kapatılır. Bundan başka suçun nevine göre atideki cezalarda tatbik olunur.

A - Beyanname verilmeksizin neşredilen gazete veya mecmuayı neşredenlerden mahkeme hükmüyle 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası alınır ve tekrerrüü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile beraber 300 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

B - Beyanname muhteviyatının hilâfı hakikat olduğu anlaşılırsa türk ceza kanununun 343 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

C - Bu suretle neşredilen gazete veya mecmua vasıtasile bir suç irtikâp edildiği takdirde o da ayrıca takip olunur.

MADDE 9 — Gazete veya mecmuanın mülkiyeti hususunda kanunu medeni hükümleri caridir.

Sahibi vefat eden gazete veya mecmua neşrolunur. Neşri halinde sekizinci madde hükmü tatbik olunur. Sahibinin vefatı üzerine varisi üçüncü maddedeki şartları haiz ise en büyük mülkiye memuruna yeni bir beyanname vermek şartile gazete veya mecmuayı kendi namına neşredebilir.

Fasıl : 3

Her türlü matbualar

MADDE 7 — 2 inci maddenin şümülüne giren matbualar üstünde matbaanın adı yazılır. Buna muhalif hareket eden matbaacılar on liradan yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olurlar

Böyle bir mahkûmiyetten altı ayı geçinciye kadar bu suç yeniden işlenirse suçlu ayrıca iki aya kadar hapis ile de cezalandırılır.

Yanlış bir at yazılması halinde yukarıki fıkralarda yazılı cezalar iki kat olarak verilir.

Bu maddedeki hükümlerin resmî daire, meslek veya ticaret işlerine veya aile, siyaset ve cemiyet hayatının işlerine yarıyan ilân, tarife, ticarî sirküleri, kartvizit ve saire gibi matbualara ve yine namzetlerden birinin doğru adı bulunmak şartile intihap beyannamelerinde ve siyasî beyannamelerde tatbiki mecburî degildir.

MADDE 8 — Matbaacılar, bastıkları her türlü matbualardan ikişer tanesini günü güne bulunduğu yerin en büyük mülkiye memuru ile Cumhuriyet müddei umumisine vermeğe mecburdurlar. Verilmeyen her nüsha için beş lira hafif para cezası hükmolunur. Tekerrüründe bu ceza verilmeyen her nüsha için on liradan yirmi liraya kadar artırılır.

Bu hükümlerden gazete ve risaleler ve yukarıki maddenin 4 üncü fıkrasında yazılı matbualar müstesnadır.

Fasıl : 4

Gazete ve risale neşri

MADDE 9 — Gündelik yahut mevkut gazete ve risale çıkarmak isteyenler gazete ve risalenin çıkarılacağı mahallin en büyük mülkiye memuruna aşağıda istenilen malûmatı havi imzalarile bir beyanname verirler.

A) Gazete veya risalenin adı

B) Gazete veya risale sahibinin adı, sanı, tabiiyeti, tahsil derecesi ve muamele merkezi olan

Bir sene müddetle neşrolunmayan ve neşrolunduktan sonra neşriyatını üç sene tatil eden bir gazete veya mecmuanın adı üzerindeki hak sakıt olur.

İkinci fasıl

Mükellefiyetler

MADDE 10 — Her gazete veya mecmuanın intişar eden her nüshasında sahibi ile yazı işleri müdürünün ismi bulunur.

MADDE 11 — Gazete veya mecmuaların her nüshasından üçer tanesi günü gününe gazete veya mecmuanın çıktığı yerin en büyük mülkiye memuru ile cümhuriyet müddei umumisine verilir. Verilmeyen nüsha için beş lira ağır para cezası hükümlenir. Tekerrüründe bu ceza her nüsha için on liradan aşağı olmamak üzere yirmi beş liraya kadar arttırılabilir.

ikametgâhile meskeni

C) Varsa baş muharririnin, umumî müdürünün, yazı işleri müdürünün adı sanı, tabiiyeti ve ikametkâhı

D) (B, C) fıkralarında sıfatları yazılı olanlardan hangisinin filen umumî neşriyatı idare edeceği

E) Nerede yazılıp idare edileceği, nerede basılacağı ve basılacağı matbaa ve matbaacının adı ve sanı

F) Siyasî olup olmadığı

G) Ne vakitlerde çıkarılacağı

H) Hangi dillerde çıkarılacağı

İ) Sermayeyi tedarik edenler başkaları ise onların hepsinin ve sermaye kanunu dairesinde kurulmuş bir şirkete ait ise şirket mukavelenamesinin aslı veya tasdikli suretile beraber şirketin idare Meclisini teşkil veya şirketi temsil eden kimselerin adı, sanı, memleketi, ikametgâhı veya meskeni ve tabiiyeti

K) Gazete veya risale bir cemiyete ait ise nizamnamesini tasdikli suretile idare heyetini teşkil edenlerin adı, sanı, memleketi, ikametgâh, veya meskeni.

Beyanname muhteviyatında hasıl olacak değişikliklerin vukuundan üç gün zarfında bildirilmesi lâzımdır.

Beyanname verenlere bu kanunda gazete veya risalenin sahibi denilir.

MADDE 10 — Bir gazete ve risale sahibi bunu muayyen müddetle başkasına devredebilir. Devir alan bu kanunla gazete sahiplerinde aranan vasıfları ve kayitleri haiz olduğu halde kendi namına vereceği beyanname ile bu hakkı muayyen müddet bitineye kadar kullanabilir.

MADDE 11 — Sahibi vefat eden gazete veya risale umumî neşriyatını idare edenin cezaî mesuliyeti altında üç ay neşrolunabilir. Bu müddet içinde varisler arasında bu kanunda yazılı vasıf ve şartlara haiz birisi varsa mahallinin en büyük mülkiye memuruna yeni bir beyanname vermek ve diğer mirasçılardan muvafakatine aldığına dair resmî bir vesikaya bağlamak şartile gazete ve risaleyi neşre devam edebilir.

Mirasçılar arasında bu kanunda yazılı vasıf ve şartları haiz kimse bulunmazsa yine bu müd-

MADDE 12 — Gazete veya mecmuanın sermayesi bir şirkete ait olduğu takdirde birinci madde mucibince verilen beyannameyi imza eden kimse bu kanun ile gazete veya mecmua sahiplerine tayin olunan bütün mükellefiyet ve cezaî mesuliyetlere tabidir.

det içinde kanunî vasıf ve şartları haiz bir sahip göstermeğe ve onun tarafından bir beyanname verdirmeğe mecburdur. Bu madde hükmüne riayet etmeksizin üç aydan fazla gazete veya risale neşredildiği takdirde 18 inci madde hükümleri tatbik edilir.

MADDE 12 — Gazete veya risale sahiplerinde aşağıda yazılı vasıf ve kayıtların bulunması şarttır.

A - Türk olmak,
B - Yirmi yaşını bitirmiş bulunmak,
C - Yüksek mekteplerden veya lise ile buna muadil diğer bir mektepten şahadetnameli olmak (eğer şahadetname eenebi mekteplerden alınmış ise türkçe okur yazar bulunmak),

D - Eenebi bir devlet hizmetinde bulunmamak.
E - Resmî bir makama karşı eenebi tabiiyeti iddiasında bulunmuş olmamak,

R - Maheur olmamak,
J - Bilfiil devlet memuru ve asker ve ordu mensubu olmamak, (Hususî kanunları mani olmadıkça meslekî ve ilmî gazete ve riasele çıkarabilirler).

İ - Türk ceza kanununun 587 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla ikinci babının üçüncü faslında yazılı 192 inci ve 3 üncü babının birinci faslında yazılı zimmet ve ihtilâs 2 inci faslında yazılı irtikâp, 3 üncü faslında yazılı rüşvet ve 229 uncu madde ve 286 nci maddenin ilk fıkrası ve 287 inci madde ve 6 nci babının 3 üncü faslında yazılı sahtekârlık ve 8 inci babının birinci faslında yazılı 415 inci madde ve 416 nci maddenin son fıkrası ve 419 uncu maddenin ikinci fıkrası ve 426, 427, 428 inci maddelerle 430, 431 inci maddelerinin birinci fıkrası ve üçüncü faslında yazılı fuhşa tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hileli iflâs ve emniyeti sui istimal suçlarından birile mahkûm olmamak.

K - Vatan millî mücadele, cümhuriyet ve inkilâp aleyhinde bulunup da her hangi bir mahkeme ve divan tarafından mahkûm olmamak.

L - 25 - IX - 1339 tarih ve 347 numaralı kanunla ve 26 - V - 1929 tarih ve 854 numaralı kanunun birinci maddesi hükümleri mucibince devlet hizmetinde kullanılmamasına karar verilmemiş olmak.

M - Millî mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat yapmış olmamak.

MADDE 13 — Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mesuliyet yazı işleri müdürü ile o gazete veya mecmua sahibine aittir. Muharrirleri kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamlar yine imzalarile çıkan resimlerden ve muhabirler verdikleri haberlerden dolayı hem fiil olarak gazete sahibi ve yazı işleri müdürü ile birlikte mesul olurlar. Tazminat ve mahkeme masrafları gibi hukukî ve malî mesuliyetlerden yukarıda zikredilen kimselerle beraber sermaye sahipleri müteselsilen mesuldürler.

Namı müstear ile veya imzasız ve remizli imza ile intişar eden yazıların muharrirlerinin hüviyetlerini Cümhuriyet müddei umumisi her istediği zaman gazete veya yazı işleri müdürlerinden sorabilir. Yazı işleri müdürleri derhal cevap vermeğe mecburdurlar. Talep olunan bu malûmatı vermezler veya yanlış olarak verirlerse gazete veya mecmua intişar etmekte ise mahkeme veya hakimden alınacak karar üzerine kapatılır ve neşriyatın mahiyetine göre yapılacak kanunî takibat hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapsedilir.

Şu kadar ki takibat yapılmadan evvel istenilen malûmat bildirilecek olursa terettüp edecek cezanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilirse yarısı indirilir.

MADDE 14 — Devlet işleri hakkında yapılan neşriyata karşı ait olduğu makam ve dairelerden ve şahıslar hakkındaki neşriyatı o şahıslar veya vefat etmiş iseler karı koca usul ve furuu tarafından mevzu bahis yazının iki mislini geçmemek şartı ile gönderilecek tazyih veya tekziplerin makaleyi neşretmiş olan gazete veya mecmuanın ilk nüshasının aynı sütununa ve aynı punto harflerle tamamen ve bilâ mütalea derci mecburidir. Bu hükümlere riayet edilmediği takdirde yukarıki madde müebince mesul olanların her birinden elli liradan ikiyüz liraya kadar hafif par acezası alınır ve cevabın o gazete veya mecmua ile neşir ve ilânna hükmolunur. Hükme rağmen neşredilmediği takdirde bir hafta hafif hapis ve 100 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasile beraber gazete veya mecmuanın muvakkaten tatiline de hükmolunur ve tap ücreti depo edilmiş paradan tesviye edilmek üzere başka gazetelerle ilân olunur.

MADDE 15 — Gazete veya mecmualar her nevi muhakemeleri ve resmî meclislerin kararlarını neşredebilirler. Muhakemeleri neşrolunan dava-

MADDE 13 — Türkiyede cenebilerin gazete ve risale çıkarması mahallî hükümetlerin ayrıca müsaadesine ve umumî neşriyatını idare edecek olanın Türk vatandaşı olmasına bağlıdır.

Bu gazete ve risaleler Cümhuriyet Hükümetinin dahilî ve hariçî siyaseti aleyhinde neşriyat yapamazlar.

Bu maddeye muhalif neşriyatta bulunanlardan verilen hususî müsaade istirdat olunur.

MADDE 14 —

İlmî ve ahlâkî neşriyat ile devamlı surette fazilete hizmet eden gazete ve risalelere Darülfünun Di-van kararile Maarif Vekâleti tarafından takdirname verilir.

Hizmetin devamlı olması için neşriyatın en az bir sene fasılasız yapılmış olması şarttır.

MADDE 15 — Gazete veya risalenin baş muharriri ile umumî neşriyatını idare eden zatın yüksek mektepten mezun olması ve bunlarla umumî

ların iktiran ettiği hükümlerin de neşri lâzımdır. Ancak ceza muhakemeleri usulü kanununun 377 inci maddesi mucibince gizli cereyan eden ve mahkemece neşri menolunan alenî duruşmalar ve Büyük Millet Meclisi ve sair resmî meclis veya heyetlerin ve mahkeme hâkim ve müddei umumilerin gizli müzakere ve mütalealarını ve tefhim olunmıyan kararlarını neşredemezler ve kendi gazetelerine müteallik muhakeme devam ettiği esnada mahkeme mehakimlerin kazaî muamelâtını mevzubahs ederek mütalea dermeyan edemiyebilecekleri gibi mahkeme ve hâkimlerin kazaî mukarreatı muamelâtından dolayı tahsil ve takbihi mutazammın yazılarıyla yazamazlar.

Muhakemesini neşrettikleri davanın iktiran ettiği hükmü neşretmiyen hükümlerden 25 liraya kadar hafif para cezası almır. Bu maddenin sair hükümlerine mugayir hareket edenler bir haftadan bir aya kadar hafif hapis ile 5 liradan 50 liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olurlar. Bu neşriyat ile türk ceza kanunu hükümlerine göre başka bir suç işlenmiş ise o da ayrıca takip olunur.

MADDE 16 — Alelumum memurların ve bilfiil asker olanlarla ordu mensuplarının dahilî ve haricî siyasî meseleler hakkında mütaleatı veya askerlik ve vazife aleyhinde tenkidatı mutazammın ve inzibatî ve itaata münafi olarak gönderdikleri makale ve mektupların derç ve neşredilmesi memnudur. Bu memnuiyet hilâfına hareket eden mesuller üç aya kadar hafif hapis cezasile beraber 25 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olurlar. Neşredilen bu türlü yazıları yazmış olanların hüviyyetlerini gizliyen gazete veya mecmua mesulleri bir haftadan altı aya kadar hapsolunur ve kendisinden 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezası almır.

MADDE 17 — Hilâfetin ilgasına ve hanedanı osmaninin Türkiye Cümhuriyeti memaliki haricine çıkarılmasına dair olan 3 mart 1340 tarihli ve 431 nuamralı kanun hükmüne tevfikân Türkiye Cümhuriyeti memaliki haricine çıkarılmış olanlarla 16 nisan 1340 tarihli ve 481 numaralı af kanununun üçüncü maddesinde yazılı eşhasın gönderecekleri yazıların gazete ve mecmualarla neşretmek memnudur.

Muhalif hareket edenler bir haftadan bir aya kadar hapis ve 300 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm olurlar.

müdür ve yazı işleri müdürünün yukarıki maddede yazılı diğer vasıf ve kayıtları haiz bulunması şarttır.

MADDE 16 — Bir gazete veya risalenin sahibi ile umumî neşriyatının idaresi aynı mebus uhdesinde toplanamıyacağı gibi ayrı ayrı mebuslar tarafından da deruhte olunamaz.

MADDE 17 — Beyannameyi alan en büyük mülkiye memuru beyanname mündericâtını mahsus defterine kaydettirdikten sonra beyanname sahibine bir ilmühaber verir. Ve en kısa müddet içinde beyanname muhteveyatının hakikate muvafık olup olmadığını tahkik ve alacağı neticeye göre 18 inci madde hükmünce hareket eder.

Ve bu suretle neşrolunan yazılar bir suç teşkil ettiği takdirde ayrıca takibat yapılır.

MADDE 18 — Kanun ve nizamnamelerin resmi gazete ile neşrinden evvel aynen neşri memnudur. Hilâfında hareket edenlerden 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Gazete veya mecmualar resmî tebliğleri hemen ve aynen neşretmeğe mecburdurlar. Bunları idarehanece tebliğinden sonra ilk çıkacak nüsha ile aynen neşretmeyenlerden 100 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası alınır ve resmî tebliğler gazete veya mecmua idarehanesine gönderildikten sonra çıkacak nihayet ikinci ve üçüncü nüshalara derğ ve neşredilmediği takdirde neşirden imtina edilmiş sayılır. Bu suretle imtina tahakkuk edenler altı aydan aşağı olmamak üzere hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm olurlar ve gazeteleri de kapatılır.

MADDE 19 — Her gazete veya mecmua, istihdam edeceği muhbir veya muharrirlerin isimlerini mahallin en büyük mülkiye memuruna bildirir. Muhbir ve muharrirlerin en aşağı lise veya buna muadil bir mektepten mezun olması ve 3 üncü maddede yazılı olan suçlardan birile mahkûm bulunmaması ve 21 yaşını bitirmiş olması şarttır. Muhbir ve muharrirlerin mensup oldukları gazete veya mecmuadan verilmiş ve mahallin en büyük mülkiye memurluğunca tasdik olunmuş hüviyet varakasını hamil olmaları lâzımdır. Hilâfında hareket edenler Türk ceza kanununun 526 nci maddesi mucibince mücazat olunurlar.

MADDE 20 — Gazete veya mecmua satmak isteyenler zabıtaya müracaatla hüviyetlerini defteri mahsusuna kaydettirerek mukabilinde bir ilmühaber almağa mecburdurlar. Gazete veya mecmuaları satarken umumî adaba ve nezahete mugayir tabirler kullanmak bir şahsın veya heyetin namusunu ihlâl veya itibarını kesredek ve heyecanı mucip olacak surette rağbet celbetmek memnudur. Hilâfında hareket edenler bir liradan beş liraya kadar hafif para cezasına veyahut bir haftaya kadar hafif hapse mahkûm olurlar.

Üçüncü fasıl

Suçlar

MADDE 21 — Gazete veya mecmua ile veya sair

MADDE 18 — Yukarıki maddeler hükmüne muhalif olarak neşredilen gazete veya risale en büyük mülkiye memurunun emrile derhal kapatılır. ve aşağıdaki cezaî hükümler tatbik olunur:

A - Beyanname verilmeksizin neşredilen gazete veya risaleyi neşredenlerden yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezasile beraber üç yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

B - Beyanname muhtevyatının hakikat hilâfı olduğu anlaşılırsa türk ceza kanununun 343 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

C - Bu suretle neşredilen gazete veya risale vasıtasile bir suç irtikâp edildiği takdirde bunun cezası da ayrıca verilir.

MADDE 19 — Gündelik gazete ve alelûmum ister aylık ister daha az bir zaman fasılasile neşrolunan gazete veya risalenin her nüshasının üzerinde sahibinin ve umumî neşriyatını idare eden kimse ile gazete ve risaleyi basan matbaanın ismi ve basıldığı yerde satışa çıkarıldığı günün tarihi yazılır.

Buna muhalif hareketinden dolayı basan beş liradan elli liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır. Bilerek sahte isim ve tarih gösterilmesi halinde basan iki haftaya kadar hapis ve yüz liraya kadar hafif para cezası ile mahkûm edilir.

MADDE 20 — Gazete veya risalelerin her nüshasından ikişer tanesi günü gününe ve tevzii takip eden mesai saatinde gazete veya risalenin çıktığı yerin en büyük mülkiye memuru ile cumhuriyet müddei umumisine verilir. Verilmeyen her nüsha için beş lira ve tekerrürü halinde her nüsha için on liradan aşağı olmamak üzere yirmi beş liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Fasıl : 5

Gazete ve risalelerde çalışanlar ve matbuaları satanlar

MADDE 21 — Her gazete ve risalenin istih-

tap aletleriyle veya el ile yazılıp teksir edilerek neşir ve tevzi olunan yazılarla ve umumî yerlere levha ve ilân asmak suretile halkı ceza kanununda yazılı suçları yapmağa teşvik edenler bundan dolayı ceza kanununda ayrı bir hüküm bulunmadığı takdirde Türk ceza kanununun 311 inci maddesi mucibince mücazat olunurlar. Şu kadar ki bu 311 inci maddede yazılı olan hapis cezasına hükmedilen cezanın altıda biri ilâve olunur ve para cezası hükümlenen hallerde bu ceza suçun nevine göre beş liradan 1000 liraya kadar hafif veya ağır para cezası olmak üzere tayin olunur.

Ve teşvik neticesinde kastedilen fiil zuhur eder veya o fiilin ierasına teşebbüs edilirse müşevvikler fiillerle aynı derece mesul olurlar.

MADDE 22 — Fertlerin şahsî veya ailevî hayatı hususiyelerini velev imaen dahi olsa her ne vesile ile olursa olsun gazete veya mecmua satanlardan kendi muvafakatleri alınmaksızın neşredenler bir ay kadar hapis ve elli liraya kadar ağır para cezasile mahkûm olurlar.

MADDE 23 — İntihar vakalarını en büyük zabıta memurundan mezuniyet almaksızın neşretmek memnudur. Katil hadiseleri yalnız zabıta haberi olarak neşrolunabilir.

Şakavet hayatını canlandıracak ve buna heves uyandıracak surette neşriyat yapılmaz.

Cürüm hadiselerinde yakalanmış suçluların ve müntehirlere ve intihara teşebbüs edenlerin isimleri basılmaz.

dam edeceği muhbir, muhabir, muharrir, ressam, fotoğrafer ve idare müdürile idarehane haricine abone kaydine veya ilân almağa memur olanların isimlerini mahallin en büyük mülkiye memuruna bildirir. Muhbir, muhabir ve muharrirlerin 12 inci maddede yazılı olan suçlardan birile mahkûm bulunmaması ve yirmi bir yaşını bitirmiş olması şarttır. Muhbir, muhabir ve muharrir ve yukarıda yazılı diğer müstahdemlerin mensup oldukları gazete veya risaleden verilmiş ve mahallinin en büyük mülkiye memurluğunca tasdik olunmuş hüviyet varakasını hamil olmaları lâzımdır. Bu madde hilâfında hareket edenler ve bunları istihdam eden gazete ve risale sahipleri türk ceza kanununun 526 nci maddesi mucibince cezalandırılır. Kanunî bir mani yok iken beyannamelerinde bildirdikleri intişar devrelerini ardı sıra ve mükerreren beş defa geciktiren gazete veya risale namına idarehanesi haricinde abone kaydı için verilen hüviyyet varakası geri alınır.

Bu madde hükmü gazete ve risalelerden muayyen telif hakkı almıyan yardımcı muharrirler hakkında mecburî değildir.

MADDE 22 — Gazete veya risale satmak isteyenler zabıtaya müracaatla hüviyetlerini mahsus defterine kaydettirerek mukabilinde bir ilmühaber almağa mecburdurlar.

Gazete veya risaleleri satarken umumî adap ve nezahate mugayir tabirler kullanmak, bir şahsın veya heyetin namusunu ihlâl veya itibarını kesrecek veya heyecanı mucip olacak surette veya matbuada münderiç olmıyan havadislerden bahsederek rağbet celbetmek memnudur. Bu madde hilâfına hareket edenler bir liradan beş liraya kadar hafif para cezasına ve yahut bir haftaya kadar hafif hapse mahkûm olurlar.

Fasıl : 6

Gazete veya risale sahibinin hakları

MADDE 23 — Gazete veya risalenin mülkiyeti hususunda kanunu medenî hükümleri caridir.

Padişahçılık ve hilâfetçilik yolunda ve komonistlik ve anarşistliğe tahrik eder mahiyette neşriyatta bulunulmaz.

Yukarıki fıkralar hükümlerine muhalefet edenlerle türk ceza kanununun 312 inci maddesinde yazılı suçları matbuat vasıtasile irtikâp edenler bir haftadan bir seneye kadar hapis veya 25 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olurlar.

MADDE 24 — Devletin nüfuz ve kuvvetini ve malî itibarını kıracak ve sarsacak ve parasının kıymetini düşürecek makaleler ve haberler yazanlar üç aydan üç seneye kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

MADDE 25 — Türk ceza kanununun hükümleri haricinde aslı olmıyan ve müsanna veya muharref havadis neşredenler bir haftadan bir aya kadar hapis ve 50 liraya kadar ağır para cezasile mahkûm olurlar.

MADDE 26 — Türk ceza kanununun 159 uncu maddesi sarahati haricinde kendilerine mevdu olan vazifenin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi âzasından biri veya bir kaç ve hükümet muamelâtından dolayı İera Vekillerinden biri veya bir kaç ve heyeti umumiyesi veya resmî heyetler ve devlet memurlarından biri veya bir kısmı veya heyeti umumiyesi aleyhindeki yazılar ve resimler ile her hangi bir şahıs aleyhinde vuku bulan mütecevizane yazı ve resimlerden mutazarrır olanların dava açmak hususundaki salâhiyetleri mahfuz kalmak şartile vaki yazı ve resimler şeref ve haysiyet ve edep ve nezaheti ihlâl edecek mahiyette görülürse müddei umumiliklerce resen takibat icra olunarak bundan mesul olanlar altı aydan aşağı olmamak üzere hapis ve 100 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Eğer şahsı dava sahibi ayrıca dava açmış ise ceza kanununun 79 uncu maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 24 — Bir sene müddetle neşrolunmıyan veya neşrolunduktan sonra kendiliğinden neşriyatı beş sene tatil eden bir gazete veya risalenin adı üzerinde sahibinin hakkı kalmaz.

MADDE 25 — Bir gazete veya risalenin hususî bir fedakârlık ihtiyarile elde edip yazdığı istihbarat bu gazete veya risalenin mülkiyetindedir. O gazete veya risaleden müsaade alınmadıkça neşrinden yirmi dört saat geçinceye kadar başkası tarafından neşredilemez, neşredilenler hakkında telif hakkı kanunu hükümleri tatbik olunur.

MADDE 26 — Mahallinin en büyük mülkiye memuruna gazete veya risalelerinin ikişer nüshasının verilmesi gazete veya risalede çıkan yazı ve resimlerdeki telif hakkının kayıt ve tescili hükmündedir.

Fasıl : 7

Matbuat suçlarının mesulleri

MADDE 27 — Gazete veya mecmualar münderecatından dolayı kendilerinin mahkûmiyetlerini mutazammın verilecek hüküm aynı gazete veya mecmua ile o hükmün tebliğinden itibaren çıkacak nihayet ikinci nüshasında ve o gazete veya mecmua tatil edilmiş müddei umumi ve alâkadarların talebi üzerine masarifi mahkûma ait olmak şartile hâkim ve mahkeme reisinin tensip edeceği diğer bir gazete ile neşir ve ilân olunur. Neşir masrafları yine mahkûma ait olmak şartile alâkadarları dilerlerse diğer bir veya bir kaç gazete ile de neşrine hükmlunabilir.

Neşriyattan dolayı mahkûm edilen gazete veya mecmua mahkeme hükmünü neşir ve ilân etmezse aynı mahkeme 100 lira ağır para cezası hükmeder, ısrar vukuunda para cezası iki kat hükmolunmakla beraber bir seneyi geçmemek üzere gazete veya mecmua tatil olunur.

MADDE 28 — Byannamesi verilip ilmühaberi alınmadan matbaasında gazete veya mecmua basan matbaacı 100 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm olur. Bu suretle basılan gazete veya mecmua vastasile bir suç irtikâp edilmiş ise bu suça iştiraki sabit olan matbaacı gazete veya mecmuayı neşredenlerle hem fiil addolunur.

MADDE 27 — Her gazete veya risalenin neşriyatından doğan mesuliyet umumî neşriyatı filen idare eden zat ile bu gazete veya risale sahibine aittir. Muharrirleri kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamlar yine imzalarile çıkan resimlerden dolayı hem fiil olarak gazete sahibi ve umumî neşriyatı idare eden zat ile birlikte mesul olurlar.

Müstear nam ile veya imzasız ve remizli imza ile intişar eden yazılar memleketin dahilî ve hariç emniyetine ve esrarı askeriye ait ise muharrirlerinin hüviyetlerini Cümhuriyet müddei umumisi her istediği zaman gazete veya risalenin sahiplerinden ve umumî neşriyatı idare edenlerden sorabilir.

Talep olunan bu malûmatı vermezler veya yanlış olarak verirler ise gazete veya risale intişar etmekte olduğu halde mahkmeden alınacak karar üzerine kapatılır ve neşriyatın mahiyetine göre yapılacak kanunî takibat hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapsolunur.

Şu kadar ki takibat yapılmadan evvel istenilen malûmat bildirilecek olursa terettüp edecek cezanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilirse yarısı indirilir.

Muhbir ve muharrirler ve yazı işleri müdürü tasni ettikleri veya asılsız olduğunu bildikleri haberlerin neşrinden mütevellit suçlardan mesul olup gazete veya risalenin sahibi ile umumî neşriyatını idare eden kimsede bunlarla hem fiil sayılırlar.

Fasıl : 8

Suçlara tahrik

MADDE 28 — Gazete veya risale ile veya sair tap aletlerle veya el ile yazılıp teksir edilerek neşir ve tevzi olunan yazılarla ve umumî yerlere levha ve ilân asmak suretile halkı ceza kanununda yazılı cürümlere teşvik edenler bundan dolayı ceza kanununda ayrı bir hüküm bulunmadığı takdirde Türk ceza kanununun 311 inci maddesi mucibince cezalandırılır. Şu kadar ki bu 311 inci maddede yazılı olan hapis cezasına hükmedilen cezanın altıda biri ilâve olunur, ve para cezası hükmolunan hallerde bu ceza suçun nevine göre beş liradan bin liraya kadar ağır para cezası olmak üzere tayin olunur.

Teşvik neticesinde kastedilen fiil zuhur eder ve-

MADDE 29 — Memleketin umumî siyasetine dokunacak neşriyattan dolayı İera Vekilleri Heyeti kararla gazete veya mecmualar muvakkaten tatil olunabilir. Bu suretle kapatılan gazete veya mecmuanın neşrine devam edenler hakkında bu kanunun sekizinci maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 30 — Türk ceza kanununun 426, 427 ve 480, 482 inci maddelerile bu kanunun 8 inci maddesinin A ve B fıkraları 11, 15, 17, 21, 25, 22, 23, 24 üncü maddeleri şümülüne giren suçlardan dolayı hazırlık tahkikatı yapılmaz.

Dördüncü fasıl

Takip ve muhakeme usulleri

MADDE 31 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen ağır ceza mahkemesinin vazifesine dair suçlardan gayri suçlar cümhuriyet müddei umumiliğinin iddianamesile doğrudan doğruya mahkemeye verilir. Adabı umumiye noktasından gazete veya mecmuanın intişarı mahzurlu görülürse cümhuriyet müddei umumiliğince gazete veya mecmuanın muvakkaten tatili ve lüzumu halinde de maznunların tevkifi mahkemenin her safhasında davayı görecek olan mahkeme veya hâkimden istenir. Bu talep duruşmadan evvel vaki olursa mahkeme veya hâkim evrakı tetkik ederek tatil ve tevkif hakkında bir karar verir. Beraet kararla tatil kararı mürtefi olur. Mahkûmiyet halinde mahkûmun mahkûm olduğu müddet veya cezayı naktinin ademi tediyesinden dolayı ne miktar hapis cezası lâzım geliyorsa o miktara muadil olacak ve ceza kanununun 25 inci maddesinde muayyen müddetin âzamî haddini geçmiyecek bir müddetle gazetenin tatiline dahi hükmolunabilir.

Gazete veya mecmualarını karar hilâfına neş-

ya o filin ıerasma tevessül edilirse müşevvikler, failerle aynı derecede mesul olurlar.

MADDE 29 — Fertlerin şahsî veya ailevî hayatı hususiyelerini ima tarikile dahi olsa her ne vesile olursa olsun neşredenler bir aya kadar hapis ve elli liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Neşriyat sahiplerinin muvafakatile yapılmış ise suç teşkil etmez.

MADDE 30 — Türk ceza kanununun 156 inci maddesi sarahati haricinde kendilerine meydu vazifenin ifasından dolayı Büyük Millet Melisi Âzasından, İera Vekilleri Heyetinden ve resmî heyetlerle Devlet memurlarından biri veya bir kağı hakkında isim ve madde gösterilmiyerek müphem ve suizanni davet edecek mahiyette mütecevizane yazı ve resimlerle Büyük Millet Meclisinin ve İera Vekilleri Heyetinin ve resmî heyetlerle Devlet memurlarının veya bir kısmının şeref ve haysiyeti ihlâl olunursa üç aydan altı aya kadar hapis ve yüz liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur. Muhakeme esnasında madde tasrih olunmak suretile isbat etmek ister ve bu da isbatı caiz maddelerden olursa isbat iddiası kabul olunur. İsbat edildiği takdirde ceza yoktur.

Fasıl : 9

Müsteheen neşriyat

MADDE 31 — Türk ceza kanununun 426 ve 427 inci maddeleri mucibince müsteheen sayılan maddeler halkın âr ve haya duygularını inciten ve ayıp sayılan şeylerdir.

San'at ve ilim eserleri müsteheen değildir. Bunların san'at veya ilim eseri vasfını haiz olup olmadıklarını tesbit için Cümhuriyet Müddei Umumi beş kişiden mürekkep bir ehli hibreden istişarî rey alabilir. Ehli hibre terbiye ve güzel san'atlar mün-teşiplerinden ve yüksek tahsil görmüş olanlardan intihap olunur.

redenler hakkında üç aydan aşağı olmamak üzere hapis ve 200 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 32 — Bir suçtan müşterek olanlardan bir veya bir kaç hakkında dava açılması izin almağa bağlı olur. İzin alınması veya her hangi bir suretle tebliğat icra edilmemesi sebebiyle geçecek zaman matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçların muhakemesi için bu kanunda kabul edilen sü-rati tehir edecek mahiyette görülürse bu kabîl maznunlar hakkındaki muhakemenin muvakkaten tatiline karar verilebilir. Mütakabil davalarda maznunlardan biri hakkında dava açılması izin almağa bağlı olduğu takdirde birleştirilmiş olan davalardan birinin veya bir kaçının meselenin mahiyetine göre muvakkaten tatiline karar verilebilir.

MADDE 33 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı lüzumuna göre Cümhuriyet müddei umumiliklerince yapılacak hazırlık tahkikatının nihayet bir hafta zarfında ikmali lâzımdır. İlk tahkikata tabi suçlardan bu tahkikat en kısa bir zamanda neticelendirilir.

MADDE 34 — Mahkemeler maznunun ikamet-gâhı itibarile mahkemeye celbedilmesi için lâzım gelen müddeti nazarı dikkate alarak duruşmaları ceza muhakemeleri usulü kanunundaki müddetlerle mukayyet olmıyan en kısa bir zamana tayin ederler. Kat'î bir zaruret olmadıkça duruşmalar arasında beş günden fazla ara verilemez. Daha uzun bir müddete ihtiyaç görülürse bunun sebepleri kararda tafsilen tesbit olunur. Duruşmanın hitamında Cümhuriyet müddei umumisinin iddiasını hemen serdetmesi lâzımdır. İşin ehemmiyetine göre müddei umumilikçe evrakın tetkikine ihtiyaç gösterilirse bunun için en çok üç gün mühlet verilir. Cümhuriyet müddei umumisi tarafından iddia serdedildikten sonra maznunun müdafaasını hazırlıyamadığı anlaşılırsa bunun için kendisine en çok beş gün mühlet verilir. Müdafaadan sonra hemen ve nihayet üç gün içinde hüküm tefhim edilir.

Fasıl : 10

Şantaj

MADDE 32 — Bir kimsenin namusunu ihlâl edecek veya itibarını kıracak veya şöhrat ve servetine zarar verebilecek bir maddeyi neşir vasıtasile ifşa etmek veya ifşa mahiyetinde olmayıp da kendisinin şeref ve haysiyetine tecavüz teşkil edecek neşriyat yapmak tehdidile muayyen bir müddete ait abone bedelinden ve tarifeye tabi ilânların muayyen ücretinden fazla bedel ve ücret veya bunlara muadil bir menfaati kendisi veya başkası için temin edenler ceza kanununun 192 inci maddesi mucibince ceza görürler.

Fasıl : 11

Yalan neşriyat

MADDE 33 — Milli paranın kıymetini düşürmek veya dahil veya hariçte bu paraya karşı itimadı sarsabilecek vakaları tasni veya tahrif ederek neşir ve işaa edenler üç aydan üç seneye kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 34 — Türk ceza kanunu hükümleri haricinde olarak matbuatta bilerek yanlış metinler veya bir kimseye atfedilmiş vesikalar yahut haddi zatında doğru, fakat müdericacı tahrife uğratılmış metinler neşredenler bir haftadan bir aya kadar hapis veya on liradan elli liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olurlar.

MADDE 35 — İstinabe yoluyla dinlenmesine lüzum görülen şahitler buldukları yer ve uzaklık nazarı dikkate alınarak en kısa bir zaman için davet olunur.

Bu hususta tutulacak zabıtnameler ilk vasıta ile mahalline gönderilir.

Fasıl : 12

Neşri memnu olan şeyler

MADDE 35 — A - İddianamenin, son tahkikatın açılmasına müteallik kararın, bir cürme ait herhangi tahkikat evrakı ve vesikaların duruşmada okunmazdan evvel neşri memnudur. Ancak mahkemenin veya müddei umuminin müsaadesile ve bütün gazetelere birden icrası lâzım gelen tebliğlerine tevfikan bu vesikaların neşri caizdir.

B - İspatı caiz olmıyan sövme ve hakaret davasına ait zabıtların ve buna müteallik şikâyetnamelerin aynen ve hulâhasaten neşri dahi memnudur.

C - Mündericâtı umumî edep ve ahlâka doku-nabilen tıbbî adlî raporlarının da neşri yasaktır.

D - Muhakemesinin gizli olması kararlaştırılan dava zabıtlarının da mahkemenin müsaadesi olmadıkça neşri memnudur.

E - Ceza tahkikatı başladıktan sonra, ilk tahkikat esnasında tahkikat hâkiminin muvafakatinin inzimamile ve hazırlık tahkikatı esnasında yalnız Cümhuriyet müddei umumisinin emrile yapılmakta olan tahkikata ve adlî muamelelere müteallik havadislerin ve cürmü yapanlarla cürme kurban olanların fotoğraflarının neşri menedilebilir.

Buna muhalefet ancak müddei umuminin bu bapta yazılı emrinin gazete veya risale idarehanesine tebliğinden itibaren bir suç olur. Ve yazan on liradan yüz liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır.

F - Neşri caiz eski bir ilâmın suiniyetle ve yeni bir hükmün kezalik suiniyetle tekrar neşri sövme ve hakaret iddiasile takibat yapılmasına ve ceza verilmesine mani değildir.

G - Mahkeme müzakerelerinin neşri memnudur.

H - Bir ceza davasının başlamasından son hükmün verilmesine kadar hâkim ve mahkemenin kararları ve muameleleri hakkında mütalea serdedilemez.

İ - Gizli bakılmıyan boşanma davalarında ancak

I - İki tarafın ve şahitlerin isimleri, san'atleri ve adreseleri

2 - Mevzubaht olan ve karar verilen hukukî meselelerin kısaca izahı

3 - Şahitlerin şahadetlerinin aynen olmamak şartile kısaca mevzuu

4 - Hüküm fıkrası yazılabilir.

MADDE 36 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı sadir olan karar ve hükümler aleyhine tevessül olunacak kanun yolları ceza muhakemeleri usulü kanunu ahkâmına tabidir.

Temyiz mahkemesinde maznunun celbedilmesi hususunda yokarıki maddeler hükümleri tatbik olunur. Asliye mahkemelerince tayin olunan ceza miktar ve müdafaa hakkını ihlâl etmeyen usul hataları nakız sebebi teşkil edemez. Nakzolunan hüküm; mahkûmiyete dair filin suç teşkil etmediği noktasından nakzolunursa temyiz mahkemesi berâet kararını verir. Temyiz mahkemesi; hükmü asliye mahkemesinin suçun vâfında hata ettiği noktasından nakzederse bu hatayı tashih etmek suretile davayı hükme bağlar.

MADDE 37 — Kanunî tebliğ muamelelerinde gazete idarehanesi; gazete sahibi ile yazı işleri müdürünün kanunî ikametgâhları sayılır.

MADDE 38 — Ağır cezayı müstelzim mevattan maada suçlar asliye mahkemesinde görülür.

Beşinci fasıl

Umumî hükümler

MADDE 39 — Mahkeme veya İcra Vekilleri Heyeti kararile gazete veya mecmuaları tatil edilipte haklarında takibat icra edilmiş olan gazete veya mecmua sahipleri haklarındaki takibat neticesine kadar başka bir at ile de gazete çıkaramazlar. Bu madde hilâfına hareket edenler hakkında 8 inci madde hükmü tatbik olunur.

Bu madde hükümlerine muhalif hareket edenlerden 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır.

MADDE 36 — Gazete ve risaleler kendi namlarına, piyango, tombala ve saire gibi her hangi bir suretle tali ve kura oyunları tertip edemeyeceği gibi böyle tertiplerin kupon ve yazı ve ilânları gazete ve risalelerde neşredilemez. Hilâfına hareket edenler iki yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasile mahkûm olurlar.

MADDE 37 — Türk ve ecnebi müelliflerin ilmi ve edebî ve felsefî eserleri müstesna olmak üzere halkın ahlâkî duygularına dokunabilen hakikî veya muhayyel surette haydutluk, hırsızlık veya diğer cinayetlerin icrasına veya bunları yapanların hayatı ve hareketlerine imtisale heves uyarılabilecek mahiyetteki matbualar, neşri memnudur. Bu memnuiyete muhalif hareket edenler bir seneye kadar hapis ve iki yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu cezalar iki misli olarak verilir.

MADDE 38 — İntihar vakalarını mahallinin en büyük zabita memurundan mezuniyet almaksızın neşretmek memnudur. Mezuniyet alınarak neşri halinde dahi intihar edenlerin ve intihare teşebbüs eyliyenlerin resimleri basılmaz. Bu madde hükmüne muhalif hareket edenler bir haftadan bir seneye kadar hapis ve yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar para cezasına mahkûm olurlar.

MADDE 39 — Türk ceza kanununun 312 inci maddesinde yazılı suçları matbuat vasıtasile irtikâp edenlere bu maddedeki cezalar altıda bir artırılarak verilir.

MADDE 40 — Yabancı memleketlerde çıkan gazete veya mecmuaları türkiyeye sokulması ve dağıtılması İera Vekilleri Heyeti kararile menolunabilir. Dağıtılan nüshalar karardan evvel İera Vekilleri Heyetinden müstacelen karar alınmak üzere Dahiliye Vekilinin emrile toplattırılabilir. Menolunmuş gazeteleri memnuiyeti bilerek Türkiyeye sokan ve dağıtanlardan 300 liraya kadar ağır para cezası alınır ve adaba münafi ve müsteheen resimleri havi neşriyat cümhuriyet müddei umumilerinin emirlerle toplattırılabilir.

MADDE 41 — Münhasıran edebî, ilmî, fennî ve sipora ait olan mecmualar bu kanunun ikinci maddesi hükmüne tabi değildirler.

MADDE 42 — Devlet ve Hükümet veya bunların şubelerile diğer amme müesseseleri veya bunlarda otoriteyi temsil eden makamlarda bulunanlar hakkında halk efkârında yanlış takdirler vücade getirerek bunların nüfuz ve itibarlarını kırmak maksadile neşriyat yapanlar altı aydan aşağı olmamak üzere hapse ve 30 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olurlar.

MADDE 43 — Devlet daire ve müesseseleri tarafından neşredilen resmî gazete veya mecmualar, bu kanun, matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlar hakkında ve neşriyattan kendini mutazarrır adeden eşhasın gönderecekleri cevapları neşretmek mecburiyeti hususunda kabul ettiği hükümler haricindeki mükellefiyet ve şartlardan müstesnadır.

Bu gazete veya mecmualar vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı gazetenin doğrudan doğ-

MADDE 40 — Padişahçılık ve hilâfetçilik yolunda ve komünistlik ve anarşistliğe tahrik eden neşriyatta bulunulamaz. Hilâfına hareket edenlere altı aydan üç seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

MADDE 41 — Bir gazete veya risalenin mesulleri aleyhine dava açıldığı zaman cümhuriyet müddei umumisi veya şahsî davacı tarafından davanın açıldığı gazete ve risalenin idarehanesine tebliğ ettirilir. Bu tebliğden sonra hükmün katileşmesine kadar o gazete ve risaleler yalnız takibat hakkında tek ve basit bir işardan başka hiç bir sebep ve bahane ile bir şey yazamaz ve müşteki de bir şey yazdıramaz. Bu madde hilâfına hareket edenler; yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu para cezasının azamî haddinden başka altı aya kadar hapis cezası verilir.

MADDE 42 — Memurların ve bilfiil asker olanlarla ordu mensuplarının dahilî ve haricî siyasi meseleler hakkında mütalâaları askerlik ve vazife aleyhinde tenkitleri mutazammın ve inzibat ve itaata münafi olarak gönderdikleri makale ve mektupların derç ve neşredilmesi memnudur. Bu memnuiyet hilâfına hareket edenler üç aya kadar hafif hapis cezasile beraber yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olurlar. Neşredilen bu türlü yazıları yazmış olanların hüviyetlerini gizliyen gazete ve risalenin mesulleri bir haftadan altı aya kadar hapsolunur ve kendisinden elli liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

MADDE 43 — 3 mart 1340 tarihli ve 431 numaralı kanunun hükmüne tevfiakan Türkiye Cümhuriyeti hududu haricine çıkarılmış olanlarla 16 nisan 1340 tarihli ve 481 numaralı af kanununun 3 üncü maddesinde yazılı eşhasın gönderdikleri yazılı gazete ve risalelerle neşretmek memnudur. Muhalif hareket edenler altı aydan üç seneye kadar hapis ve üç yüz liradan aşağı olmamak üzere para cezasına mahkûm olurlar. Bu suretle neşrolunan yazılar bir

ruya idaresinden mes'ul olanlarla birlikte suç mevzuu olan yazı veya resim sahibi müştereken mesul olurlar. Bu hususta memurun muhakematı hakkındaki kanun hükümleri cereyan etmez.

MADDE 44 — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte çıkmakta olan bütün gazete ve mecmualar kanunun neşri tarihinden itibaren bir ay zarfında bu kanun hükümlerine uymağa mecburdurlar.

MADDE 45 — 16 temmuz 1325 tarihli matbuat kanunu ile zeyilleri mülğadır.

suç teşkil ettiği takdirde ayrıca takibat yapılır.

MADDE 44 — Kanun ve nizamnamelerin resmî gazete ile neşrinden evvel aynen neşri memnurdur. Hilâfında hareket edenlerden elli liraya kadar hafif para cezası alınır.

Fasıl : 13

Suç olmayan neşriyat

MADDE 45 — Resmî dairelerin malûmat ve beyanat vermiye salâhiyetli memurlarının ve Hükûmetçe tanınmış ajansların verdikleri haberlerin neşri suç teşkil etmez.

MADDE 46 — A - Ceza kanununun 486 maddesi hükmünce bir dava esnasında iki taraf veya vekilleri tarafından dava hakkında mahkemeye verilen evrakın ve serdolunan müdafaaların muhtevi olduğu tahkir lâfızlarının neşri mahkemece geri alınması emredilmiş olmadıkça caizdir.

B - Mahkeme huzurunda davaya aidiyeti olmadığı halde üçüncü şahıslar aleyhine yapılmış ve mahkemece geri alınması emredilmemiş hakaretlerin neşrinden dolayı gazete ve risaleler takip edilemez. Haklarına tecavüz edilmiş olan üçüncü şahıslar ancak iki taraf ve vekilleri aleyhine medenî ve cezaî takibatta bulunabilirler.

Fasıl : 14

Cevap hakkı

MADDE 47 — Gazete veya risalenin mesulleri matbaanın neşriyatından tevellüt edebilecek her türlü hukukî ve cezaî mesuliyetlere hâle gelmemek üzere bir memurun vazifesine müteallik fiillere ait olarak gazete ve risalelerde yapılan neşriyat hakkında bir Devlet memuru veya salâhiyetli makam tarafından gönderilen cevapları meccanen neşretmeğe mecburdur.

Cevap ve tashihler gazete veya risalenin bu cevap ve tashihlerin vüsulünü müteakip ilk çıkacak nüshasının aynı sütununa aynı punto harflerle hiç bir ilâve ve tayyolunmaksızın neşredilecektir.

Neşriyat Devlet memurunun şahsına da tallûk ettiği takdirde bu memur ayrıca cevap vermek hakkına maliktir.

Bir gazete veya risale neşriyatında zikir

ve telmih edilen hakikî veya hükmi şahısların o neşriyata cevap vermeğe hakları vardır. Cevap gönderenin imzasını havi olmak ve taallûk eylediği yazının iki mislini geçmemek lâzımdır.

Cevap gazete ve risale hakkında hakareti mutazammın sözleri ve suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi olursa veya neşrinden üç ay geçmiş ise dercinden imtina edilebilir. Cevap ve tashih dercinden imtina halinde imtinam sebepleri derhal mahallinin cümhuriyet müddei umumilerine yazı ile bildirilir.

Gazete için hakareti mutazammın veya suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi cevaplarda müddei umumilik gazetesinin talebi üzerine münasip göreceği tadilleri yapar. Bu tadillerden sonra cevabın neşrinden imtina edemez demez.

Cevabın neşrinden sonra gazete veya risale aynı memura veya aynı şahsa ve aynı meseleye taallûk eden yeni mahiyette neşriyat yaparsa yukarıdaki şartlar dairesinde ve bu defa yazının üç mislini tecavüz etmemek üzere tekrar bir cevap neşrine mecburdur.

Bu mecburiyetlerden imtina halinde yirmi beş liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükümlenir.

Hakkında neşriyat yapılan şahıs ölmüş ise cevap vermek hakkı karı koca usul ve furuuna intikal eder. Bunlardan biri tarafından cevap ve tashih hakkının kullanılması diğerlerinden bu hakkı iskat eder.

Fasıl : 15

Kararların neşri

MADDE 48 — Gazete veya risale mündericâtından dolayı kendilerinin mahkûmiyetlerini mutazammın verilecek hüküm aynı gazete veya risale ile o hükmün tebliğinden itibaren o gazete veya risalenin çıkacak nihayet ikinci nüshasında ve mahkûmiyeti icap ettiren yazıların çıkmış olduğu sütunda aynı puntu harflerle ve o gazete veya risale tatil edilmiş ise müddei umumî veya alâkadarların talebi üzerine masarifi mahkûma ait olmak şartile hâkim ve mahkeme reisinin tensip edeceği diğer bir gazetesinin tekabül edecek sütununda ve o sütunda ve mutat ilân tarifesine göre verilecek bir ücret mukabilinde neşrolunur.

Neşir masrafları yine mahkûma ait olmak şartile alâkadarları dilerlerse diğer nihayet üç gazete

ile neşrine hükmolunabilir.

Neşriyattan dolayı mahkûm edilen gazete veya risale mahkeme hükmünü neşretmezse aynı mahkeme iki yüz lira ağır para cezası hükmeder. İsrar vukuunda para cezası iki kat hükmolunmakla beraber bu hükmün tebliği üzerine de koymazsa her teehhür eden gün için yüz lira para cezası alınır.

Fasıl : 16

Gazete ve risalelerin kapatılması

MADDE 49 — Memleketin umumî siyasetine dokunacak neşriyattan dolayı İcra Vekilleri Heyeti kararla gazete veya risaleler muvakkaten tatil olunabilir. Bu suretle kapatılan gazete veya mecmuanın neşrine devam edenler hakkında 17 inci madde hükmü tatbik olunur.

Bu suretle kapatılan bir gazetenin mesulleri tatil müddetince başka bir isim ile gazete çıkarmaz.

Fasıl : 17

Matbuaların toplatılması

MADDE 50 — Yabancı bir memlekette çıkan bir gazete veya risalenin Türkiyeye sokulması ve dağıtılması İcra Vekilleri Heyeti kararla menolunabilir.

Dağıtılan nüshalar karardan evvel İcra Vekilleri Heyetinden müstacelen karar alınmak üzere Dahiliye Vekilinin emrile toplattırılabilir. Menolunmuş gazeteleri memnuniyeti bilerek Türkiyeye sokan ve dağıtanlardan 300 liraya kadar ağır para cezası alınır.

MADDE 51 — Âdaba münafi müstehcen resimleri havi neşriyat cümhuriyet müddei umumilerinin emrile toplattırılabilir.

Fasıl : 18

Tazminat ve manevi zarar

MADDE 52 — Matbuat cürümlerinden ve matbuat vasıtasile yapılacak suçlardan dolayı hükmolunacak tazminat ve mahkeme masrafları gibi hukuکی ve malî mesuliyetlerden cezaya mahkûm olanlarla beraber sermaye koyanlar müteselsilen mesuldürler.

Fasıl : 19

Müruru zaman

MADDE 53 — Matbuat vasıtasile yapılan suçlar altı aylık müruru zamana tabidir.

Fasıl : 20

Takip ve muhakeme usulleri

MADDE 54 — Türk ceza kanununun 426, 427 ve 480, 482 inci maddelerile bu kanunun 18 inci maddesinin A ve B fıkraları 8, 19, 28, 29, 33, 34, 35, 44 üncü maddeleri şümulüne giren suçlardan dolayı hazırlık tahkikatı yapılmaz.

MADDE 55 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen ağır ceza mahkemesinin vazifesine dair suçlardan gayri suçlar cümhuriyet müddei umumiliğinin iddianamesile doğrudan doğruya mahkemeye verilir. müsteheen mahiyetteki neşriyattan dolayı gazete veya risalenin intişarı mahzurlu görülürse cümhuriyet müddei umumiliğince gazete veya mecmuanın muvakkaten tatili ve lüzumu halinde de maznunların tevkifi mahkemenin her safhasında davayı görecek olan mahkeme veya hâkimden istenir. Bu talep duruşmadan evvel vaki olursa mahkeme veya hâkim evrakı tetkik ederek tatil ve tevkif hakkında bir karar verir. Beraet kararile tatil kararı kalkar. Mahkûmiyet halinde mahkûmun mahkûm olduğu müddet veya para cezasının ödenmemesinden dolayı ne miktar hapis cezası lâzım geliyorsa o miktara muadil olacak ve ceza kanununun 25 inci maddesinde muayyen müddetin azamî haddini geçmiyeecek bir müddetle gazetenin tatiline dahi hükmolunabilir.

Gazete veya mecmualarını karar hillâfına neşredenler hakkında üç aydan aşağı olmamak üzere hapis ve 200 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 56 — Bir suçta müşterek olanlardan bir veya bir kaç hakkında dava açılması izin almağa bağlı olur ve iznin alınmaması veya her hangi bir suretle tebliğat ıera edilmemesi sebebiyle geçecek zaman matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçların muhakemesi için bu kanunda kabul edilen sürati tehir edecek mahiyette görülürse bu kabil maznunlar hakkındaki muhakemenin muvakkaten tatiline karar verilebilir. Mütেকabil davalarda maznunlardan biri hakkında dava açılması izin almağa bağlı olduğu takdirde birleştirilmiş olan davalar-

dan birinin veya bir kaçının meselenin mahiyetine göre muvakkaten tatiline karar verilebilir.

MADDE 57 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı lüzumuna göre Cümhuriyet müddei umumiliklerince yapılacak hazırlık tahkikatının nihayet bir hafta zarfında ikmali lâzımdır. İlk tahkikata tabi suçlardan bu tahkikat en kısa bir zamanda neticelendirilir.

MADDE 58 — Mahkemeler maznunun ikamet-ghâr itibarile mahkemeye celbedilmesi için lâzım gelen müddeti nazarı dikkate alarak druşmaları ceza muhakemeleri usulü kanunundaki müddetlerle mukayyet olmıyan en kısa bir zamana tayin ederler. Kat'î bir zaruret olmadıkça duruşmalar arasında beş günden fazla ara verilemez. Daha uzun bir müddete ihtiyaç görülürse bunun sebepleri kararda tafsilen tesbit olunur. Duruşmanın hitamında Cümhuriyet müddei umumisinin iddiasını hemen serdetmesi lâzımdır. İşin ehemmiyetine göre müddei umumilikçe evrakın tetkikine ihtiyaç gösterilirse bunun için en çok üç gün mühlet verilir. Cümhuriyet müddei umumisi tarafından iddia serdedildikten sonra maznunun müdafaasını hazırlıyamadığı anlaşılırsa bunun için kendisine en çok beş gün mühlet verilir. Müdafaadan sonra hemen ve nihayet üç gün içinde hüküm tefhim edilir.

MADDE 59 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı sadır olan karar ve hükümler aleyhine tevessül olunacak kanun yolları ceza muhakemeleri usulü kanunu ahkâmına tabidir.

Temyiz mahkemesinde maznunun celbedilmesi hususunda yukarıki maddeler hükümleri tatbik olunur. Asliye mahkemelerince tayin olunan ceza miktar ve müdafaâ hakkını ihlâl etmiyen usul hataları nakız sebebi teşkil edemez. Nakzolunan hüküm; mahkûmiyete esas filin suç teşkil etmediği noktasından nakzolunursa temyiz mahkemesi beraet kararını verir.

Temyiz mahkemesi hükmü asliye mahkemesinin suçun vafında hata ettiği noktasından makzeder ve bu da cezanın ağırlaşmasını mucip olmazsa bu hatayı tashih etmek suretile davayı hükme bağlar.

MADDE 60 — Kanunî tebliğ muamelelerinde gazete idarehanesi; gazete sahibi ile umumî neşriyatını idare eden zatın kanunî ikametgâhları sayılır.

MADDE 61 — Ağır cezayı müstelzim maddelerden maada suçlar asliye mahkemesinde görülür.

MADDE 62 — Müddei umumî ve hâkimler vazifelerini bu fasılda yazıldığı sürat ve müddetlerde muhik bir sebep olmaksızın ifa etmezlerse haklarında hâkimler kanununun inci maddesi hükmüne tevfikan kidem tenkisi ve icabına göre ondan sonra gelen inzibatî cezalar tatbik olunur.

MADDE 63 — Matbuat suçlarından haklarında takibata başlananlar mahkeme huzurunda da şifahen vekil gösterebilirler. Ancak üç gün zarfında vekâletnamenin asıl veya tasdikli suretini mahkemeye vermeleri şarttır.

Fasıl : 21

Devlet daire ve müesseselerine ait gazete ve risaleler

MADDE 64 — Devlet daire ve müesseseleri tarafından neşredilen resmî gazete veya risaleler bu kanunun matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlar hakkında ve neşriyattan kendini mutazarrır addeden kimselerin gönderecekleri cevapları neşretmek mecburiyeti hususunda kabul ettiği hükümler haricindeki mükellefiyet ve şartlardan müstesnadır.

Bu gazete veya risaleler vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı gazetenin doğrudan doğruya idaresinden mes'ul olanlarla birlikte suç mevzuu olan yazı veya resim sahibi müştereken mesul olurlar. Bu hususta memurin muhakematı hakkındaki kanun hükümleri cereyan etmez.

Fasıl : 22

Kanununun tatbiki

MADDE 65 — 16 temmuz 1325 tarihli matbuat kanunu ve zeyilleri ile matbaalar kanunu ve hakkı telif kanununun bu kanuna muhalif hükümleri mülğadır.

MADDE 66 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 67 -- Bu kanunun hükümlerinin icra-sına İera Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 46 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 47 — Bu kanunun hükümlerinin ic-rasına Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

15/VII/1931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	
İsmet	Yusuf Kemal	Zekâi	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	
Ş. Kaya	Dr. T. Rüşü	M. Abdülhalik	
Mf. V.	Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Esat	Hilmi	M. Şeref	Dr. Refik

Fasıl : 23

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT MADDE A — Bu kanunun me-riyete girdiği tarihten çıkmakta olan bütün gazete ve risaleler kanunun neşri tarihinden itibaren on beş gün içinde beyanname vererek bu kanun hü-kümlerine uymağa mecburdurlar.

Bu zamana kadar neşriyat sahip ve bu kanun ile ilga edilmekte olan 16 temmuz 1325 tarihli mat-buat kanunu ile tayin edilmiş mesul müdürlerin mesuliyeti altında devam edebilir.

MUVAKKAT MADDE B — Bu kanunun neşri tarihinde gazete ve risalelerin çalışmakta olan sahip, baş muharrir ve umumî neşriyatını idare edenler kanunun tahsil derecesi noktasm-dan koyduğu kayitlerden kanunun neş-ri esnasında filen buldukları vaziyetlere maksur kalmak şartile müstesna tutulurlar.

